

گروه علوم و قرآن و حدیث

پژوهش نامه ی کارشناسی ارشد

عنوان:

نقد و بررسی شبهات جدید وهابیت بر غدیر

دانشجو:

علی شریفی

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین دکتر احمد عابدی

استاد مشاور:

حجة الاسلام و المسلمین دکتر خلیلی

تابستان ۱۳۹۰ ه.ش

قسم علوم القرآن و الحديث

رسالة ماجستير

عنوانها:

النقد و البحث حول شبهات الجديدة الوهابية على الغدير

اعداد:

على شريفى

استاذ المشرف:

حجة الاسلام و المسلمين الدكتور احمد عابدى

استاذ المستشار:

حجة الاسلام و المسلمين الدكتور خليلى

رمضان الكريم ١٤٣٢ هـ ق

سپاس از ایزد منان که انگیزه و توانایی انجام این کار را در من
نهاد و شکر و سپاس آن یگانه ی هستی بخش ، که بنده ی ضعیف
خویش را به دریای بیکران قرآن عظیم و عشق اهل بیت رهنمون
ساخت تا با چنگ زدن به این حبل متین در حد توان و بضاعت خود
برداشتی کرده باشم.

ابتدا وظیفه ی خود می دانم که از اساتید بزرگوارم جناب
حجة الاسلام و المسلمین دکتر احمد عابدی به عنوان استاذ راهنما و حجة
الاسلام و المسلمین دکتر محمد حسین خلیلی به عنوان استاذ مشاور و همچنین استاذ
گرانقدر جناب حجة الاسلام و المسلمین دکتر زاهدی که با راهنمایی های دقیق و
راهگشایشان مرا در این رساله یاری رساندند قدردانی کنم.

و در پایان از کادر محترم دانشکده ی اصول الدین قم و تمامی
کسانی که به نحوی ما را در این راه همراهی نمودند
تشکر نمایم .

تقدیر

پس از حمد خدای سبحان و تعظیم به درگاه ازلت این مجموعه
را تقدیم می‌کنم به پیشگاه امیر المؤمنین علی علیه السلام، که در کعبه نیندا گشود
و در محراب جان نثار کرد. و اسوه‌ی زنان عالم، گل یاس نبی مکرّم اسلام صلی الله علیه و آله، آن کوثر بی
کران هستی حضرت زهراء (سلام الله علیها).

و تقدیم به حضرت محصومه (سلام الله علیها) کریمه‌ی اهل بیت که ایامی چند میهمانش بودیم.

و تقدیم به پدر و مادر گرامی امر که بذرایمان و ولای اهل بیت
را در دل من کاشتند.

و تقدیم به همسر بزرگوارم که همه اش صبر بود و تحمل که مرا در این راه یاری نمودند.

چکیده

عنوان این پایان نامه، نقد و بررسی شبهات جدید وهابیت بر غدیر است که شامل دو بخش می باشد که هر بخش شامل چهار فصل است.

بخش اول، فصل نخست آن شامل کلیات تحقیق است و فصل دوم به واژه شناسی می پردازد، فصل سوم، اهمیت بحث از غدیر نزد شیعه را مورد بررسی قرار داده و فصل چهارم دیدگاه بزرگان اهل سنت پیرامون غدیر را نقد و بررسی کرده و علاوه بر اثبات صحت حدیث غدیر به بررسی معنایی کلمه ی مولی نیز می پردازد.

بخش دوم این پژوهش نامه نیز شامل چهار فصل است. فصل نخست به عنوان بررسی شأن نزول حدیث غدیر، پس از اثبات سوره ی مائده به عنوان آخرین سوره ی نازل بر پیامبر اکرم ﷺ، به نقد و بررسی دیدگاه اهل سنت درباره ی شأن نزول آیات تبلیغ و اکمال دین می پردازد.

فصل دوم نیز به فهم صحابه از حدیث غدیر اشاره نموده و علاوه بر بررسی دیدگاه صحابه درباره ی خلافت علی ابن ابیطالب رضی الله عنه به شبهات مطرح شده در این زمینه پاسخ می دهد.

در فصل سوم جایگاه امام علی رضی الله عنه در یمن و موافقت ها و مخالفت ها با آن حضرت را بررسی نموده و بعد از پرداختن به علل موافقت ها و مخالفت ها، شبهات ذکر شده در این باره را پاسخ گفته و حضور امام علی رضی الله عنه در حجة الوداع نیز اثبات می گردد.

در فصل چهارم نیز، بیعت امام علی رضی الله عنه و اجماع یا عدم اجماع آن را مورد واری قرار داده و پس از نقل و نقد دیدگاه اهل سنت درباره ی خلافت و برتری ابوبکر، چهار شبهه ی مطرح شده در این زمینه را جواب داده، عدم اجماع بیعت امام علی رضی الله عنه را به اثبات می رساند.

منابع استفاده شده در این رساله از کتب دست اول و مهم اهل سنت به شمار می آید.

کلید واژه ها: شبهه، غدیر، وهابیت.

فهرست مطالب

مقدمه ۱-۱

بخش اول

فصل اول

مقدمه ی تحقیق ۳

۱-۱-۱ بیان مسأله ۳

۱-۱-۲ اهمیت و ضرورت تحقیق ۳

۱-۲-۱-۱ اهداف تحقیق ۴

۱-۱-۲-۱-۱ اهداف اصلی ۴

۱-۲-۲-۱-۱ اهداف فرعی ۴

۳-۱-۱ پیشینه ی تحقیق ۴

۴-۱-۱ سوالات تحقیق ۵

۱-۴-۱-۱ سؤال اصلی تحقیق ۵

۲-۴-۱-۱ سوالات فرعی تحقیق ۵

۵-۱-۱ روش تحقیق ۵

۶-۱-۱ محدودیت های تحقیق ۵

۷-۱-۱ تعریف مصطلحات ۶

فصل دوم

واژه شناسی ۸

۱-۲-۱ تعریف لغوی و اصطلاحی شبهه ۹

۲-۲-۱ معرفی غدیر خم ۱۱

۳-۲-۱ معرفی وهابیت ۱۱

فصل سوم

- ۱۴ اهمیت بحث از غدیر نزد شیعه
- ۱۴ ۱-۳-۱ امامت دستوری الهی
- ۱۶ ۱-۳-۲ اسلام و ولایت
- ۱۹ ۱-۳-۳ غدیر و وحدت اسلامی از دیدگاه شیعه

فصل چهارم

- ۲۳ نقد و بررسی دیدگاه بزرگان اهل سنت درباره ی غدیر
- ۲۳ ۱-۴-۱ اعترافات بزرگان اهل سنت درباره ی صحت حدیث غدیر
- ۲۳ ۱-۴-۱-۱ ابو عیسی ترمذی
- ۲۳ ۱-۴-۱-۲ ابو جعفر طحاوی
- ۲۴ ۱-۴-۱-۳ ابن عبد البر قرطبی
- ۲۴ ۱-۴-۱-۴ ابو الحسن ابن المغازلی الشافعی
- ۲۴ ۱-۴-۱-۵ ابو حامد غزالی
- ۲۵ ۱-۴-۱-۶ سبط ابن جوزی
- ۲۶ ۱-۴-۱-۷ شمس الدین ذهبی
- ۲۶ ۱-۴-۱-۸ ابن کثیر دمشقی
- ۲۷ ۱-۴-۱-۹ شمس الدین جزری شافعی
- ۲۷ ۱-۴-۱-۱۰ ابن حجر عسقلانی
- ۲۸ ۱-۴-۱-۱۱ ابن حجر هیثمی
- ۲۸ ۱-۴-۱-۱۲ محمد ناصر البانی
- ۳۰ ۱-۴-۲ دیدگاه برخی مفسران اهل سنت درباره ی غدیر
- ۳۰ ۱-۴-۲-۱ ثعلبی نیشابوری (قرن پنجم)
- ۳۱ ۱-۴-۲-۲ رشیدالدین میبدی مفسر قرن ششم
- ۳۲ ۱-۴-۲-۳ عبید الله بن احمد حسکانی

- ۳۳ ۴-۲-۴-۱- فخرالدین رازی
- ۳۳ ۵-۲-۴-۱- جلال الدین سیوطی
- ۳۵ ۳-۴-۱- سند حدیث غدیر از دیدگاه مخالفان
- ۳۵ ۱-۳-۴-۱- ابن حزم اندلسی
- ۳۵ ۲-۳-۴-۱- سعد الدین تفتازانی
- ۳۷ ۳-۳-۴-۱- ابن تیمیه
- ۳۸ ۴-۴-۱- مخالفان سند غدیر و پاسخ به آن ها
- ۳۸ ۱-۴-۴-۱- پاسخ دیدگاه ابن حزم اندلسی
- ۳۸ ۱-۱-۴-۴-۱- بعضی راویان حدیث غدیر از طبقه ی صحابه در کتب اهل سنت
- ۴۱ ۲-۴-۴-۱- پاسخ دیدگاه تفتازانی و ابن تیمیه
- ۴۲ ۵-۴-۱- بررسی معنایی کلمه ی مولی
- ۴۳ ۱-۵-۴-۱- معنای ولی در کتب لغت
- ۴۹ ۲-۵-۴-۱- معنای ولی و مشتقات آن از دیدگاه مفسران و نویسندگان اهل سنت
- ۵۴ ۶-۴-۱- پیامبر و عدم ذکر کلمه خلیفه در غدیر

بخش دوم

فصل اول

- ۵۸ بررسی شأن نزول آیه ی تبلیغ و آیه ی اکمال دین
- ۵۸ ۱-۱-۲- اهمیت اسباب النزول در تفسیر
- ۵۹ ۲-۱-۲- مائده آخرین سوره ی نازل
- ۶۲ ۳-۱-۲- بررسی شأن نزول آیه ی تبلیغ
- ۶۲ ۱-۳-۱-۲- زمان و شأن نزول آیه ی تبلیغ در منابع اهل سنت

- ۶۲ ۱-۱-۳-۱-۲ حراست از پیامبر اکرم ﷺ
- ۶۳ ۲-۱-۳-۱-۲ نزول این آیه درباره ی حکم رجم و قصاص و مسأله ی ازدواج زینب بنت جحش و جهاد
- ۶۴ ۳-۱-۳-۱-۲ جنگ پیامبر اکرم ﷺ با بنی انمار
- ۶۶ ۲-۳-۱-۲ دیدگاه موافقان درباره ی شأن نزول آیه ی تبلیغ
- ۷۱ ۴-۱-۲ بررسی شأن نزول آیه ی اکمال
- ۷۴ ۱-۴-۱-۲ زمان و شأن نزول آیه ی اکمال دین در منابع اهل سنت
- ۷۵ ۲-۴-۱-۲ زمان و شأن نزول آیه ی اکمال دین در منابع شیعه
- ۷۸ ۳-۴-۱-۲ تعارض در حدیث منقول از عمر بن خطاب
- ۷۹ ۵-۱-۲ آیات قرآن و ولایت
- ۸۱ ۶-۱-۲ علی ﷺ منصوب خداوند
- ۸۲ ۷-۱-۲ نتیجه گیری

فصل دوم

- ۸۴ بررسی فهم صحابه از حدیث غدیر و پاسخ به شبهات
- ۸۵ ۱-۲-۲ جایگاه صحابه نزد اهل تسنن
- ۸۷ ۲-۲-۲ فهم صحابه از حدیث غدیر
- ۸۹ ۱-۲-۲ معنای ولی از دیدگاه صحابه

۳-۲-۲ شبهه ی اول:

- ۹۲ اگر صحابه از حدیث غدیر خلافت را فهمیده بودند چرا کسی از امام علی ﷺ دفاع نکرد؟
- ۹۲ ۱-۳-۲-۲ پاسخ شبهه ی اول
- ۹۴ ۲-۳-۲-۲ حضرت فاطمه (سلام الله علیها) و دفاع از حضرت علی ﷺ
- ۹۶ ۳-۳-۲-۲ عدم بیعت برخی صحابه با ابوبکر و دفاع از حضرت علی ﷺ

۴-۲-۲- شبیهه ی دوم:

- ۱۰۰ اگر علی ابن ابیطالب علیه السلام خلافت را حق خود می دانست چرا از حق خودش دفاع نکرد؟
- ۱۰۰ ۱-۴-۲-۲ پاسخ شبیهه ی دوم
- ۱۰۳ ۲-۴-۲-۲ مناشده ی امام علی علیه السلام و شهادت اصحاب

۵-۲-۲- شبیهه ی سوم:

- ۱۰۶ چرا صحابه با سخنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره ی ولایت علی علیه السلام مخالفت کردند؟
- ۱-۵-۲-۲ پاسخ شبیهه ی دوم:
- ۱۰۶ صحابه و حسد آنها نسبت به امام علی علیه السلام
- ۱۰۸ ۲-۵-۲-۲ تخلف از دستور رسول خدا صلی الله علیه و آله توسط صحابه
- ۱۱۲ ۳-۵-۲-۲ توطئه چینی قبل از وفات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۱۲ ۴-۵-۲-۲ ریاست طلبی برخی صحابه
- ۱۱۴ ۶-۲-۲ جایگاه علی علیه السلام و تعارض در سخنان برخی سخنان اهل سنت

فصل سوم

- ۱۱۹ جایگاه حضرت علی علیه السلام در یمن و موافقت و مخالفت با ایشان و پاسخ به شبهات
- ۱۲۰ ۱-۳-۲ امام علی علیه السلام و موافقت ها در یمن
- ۱۲۱ ۲-۳-۲ امام علی علیه السلام و مخالفت ها در یمن
- ۱۲۱ ۱-۲-۳-۲ مخالفت با علی علیه السلام در زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۲۲ ۲-۲-۳-۲ مخالفت با علی علیه السلام در یمن بعد از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۲۴ ۳-۳-۲ حدیث بریده و شکایت از امام علی علیه السلام نزد پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۲۶ ۴-۳-۲ روایت ابن اثیر درباره شکایت اصحاب از امام علی علیه السلام نزد پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۵-۳-۲- شبیهه اول:
- ۱۲۸ خطبه غدیر جهت رفع اتهام از علی بن ابیطالب بوده ، نه مسأله جانشینی
- ۱۳۰ ۱-۵-۳-۲ پاسخ شبیهه اول و نقد آن

۶-۳-۲- شبهه ی دوم :

۱۳۴ علی علیه السلام در حجة الوداع حضور نداشته و در یمن بوده است

۱۳۴ ۱-۶-۳-۲- پاسخ شبهه دوم : بازگشت امام علی علیه السلام از یمن و حضور ایشان در حجة الوداع

فصل چهارم

۱۳۹ بیعت امام علی علیه السلام و اجماع یا عدم اجماع بر آن و پاسخ به شبهات

۱-۴-۲- شبهه اول :

۱۴۰ اگر امام علی علیه السلام خلافت ابوبکر را قبول نداشت چرا با وی بیعت کرد؟

۱۴۰ ۱-۴-۲- ۱- بررسی شبهه اول :

۱۴۰ ۱-۱-۴-۲- برتری ابوبکر از دیدگاه برخی نویسندگان اهل سنت

۱۴۰ ۲-۱-۴-۲- احادیث نقل شده در فضیلت ابوبکر

۱۴۳ ۳-۱-۴-۲- نقد و بررسی احادیث

۱۴۸ ۴-۱-۴-۲- دیدگاه بن باز و محمد بن عبدالوهاب درباره خلافت ابوبکر و طرح شبهه

۱۴۹ ۲-۱-۴-۲- پاسخ شبهه ی اول:

۱۴۹ ۱-۲-۴-۲- نقد دیدگاه بن باز و محمد بن عبد الوهاب درباره خلافت ابوبکر

۱۵۰ ۲-۲-۴-۲- نقد دیدگاه بن باز و درباره ی خلافت ابوبکر و پاسخ به شبهه از لحاظ تاریخی

۱۵۲ ۳-۲-۴-۲- عدم اجماع اهل حل و عقد در خلافت ابوبکر از دیدگاه اهل سنت

۱۵۴ ۴-۲-۴-۲- عدم تأیید ابوبکر توسط علی ابن ابیطالب علیه السلام

۱۵۷ ۵-۲-۴-۲- عدم تأیید روش حکومت داری خلفا

۱۵۹ ۶-۲-۴-۲- مقایسه قبول بیعت توسط ابوبکر و علی علیه السلام از دیدگاه اهل سنت

۱۶۱ ۷-۲-۴-۲- حضرت فاطمه (سلام الله علیها) و عدم بیعت با ابوبکر(دلیلی دیگر بر رد خلافت ابوبکر)

۱۶۴ ۳-۱-۴-۲- اهل سنت و تناقض در شرط امامت

۲-۴-۲- شبهه ی دوم :

۱۶۸ نه تنها امام علی علیه السلام بیعت کرده بودند بلکه ایشان دو بار بیعت کرد

۱۶۸ ۱-۲-۴-۲- طرح شبهه: بیعت امام علی علیه السلام از دیدگاه بن باز

- ۱۶۸ ۲-۲-۴-۲ پاسخ شبیهه ی دوم
- ۱۶۹ ۱-۲-۲-۴-۲ عدم بیعت امام علی علیه السلام با ابوبکر
- ۱۷۰ ۲-۲-۲-۴-۲ دلیل بیعت امام علی علیه السلام به نقل از برخی منابع تاریخی و نقد سخنان بن باز
- ۱۷۴ ۳-۲-۲-۴-۲ عدم مشارکت فعال امام علی علیه السلام در امور سیاسی
- ۱۷۵ ۴-۲-۲-۴-۲ بیعت امام علی علیه السلام با ابوبکر از دیدگاه شیعه

۳-۴-۲ شبیهه ی سوم :

- ۱۷۷ اگر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ، علی علیه السلام را به عنوان جانشین معین کرده بودند ، انگیزه ی کنار زدن ایشان چه بود؟
- ۱۷۷ ۱-۳-۴-۲ پاسخ شبیهه :
- ۱۷۷ ۱-۱-۳-۴-۲ چگونگی تشکیل سقیفه و خلافت ابوبکر
- ۱۷۸ ۲-۱-۳-۴-۲ چگونگی خلیفه شدن ابوبکر

۴-۴-۲ شبیهه ی چهارم:

- ۱۸۰ اگر علی علیه السلام جانشین پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بود چرا ایشان و صیت نکردند؟
- ۱۸۰ ۱-۴-۴-۲ پاسخ شبیهه:
- ۱۸۲ نتیجه گیری
- ۱۸۴ منابع و مأخذ

مقدمه

غدیر و بحث از آن، از ضروریات تاریخ اسلام است. در این روز یکی از بزرگترین اتفاقات تاریخ اسلام به وقوع پیوست و پیامبر اکرم ﷺ جانشین خود را به جامعه ی اسلامی معرفی کرد. غدیر روزی است که پیامبر ﷺ پس از اقرار گرفتن از مردم مبنی بر اینکه آن حضرت بر مؤمنان از خودشان سزاوارتر است جمله «من کنت مولا فلهذا علی مولا» را فرمود. مولایی که پیغمبر خدا ﷺ معرفی کرد کسی بود که همه به فضایل او اعتراف دارند و در کمال شخصیت وی، هیچ عالم منصفی شک ندارد.

امروزه دیدگاهی وجود دارد که می گوید: بحث از غدیر تفرقه انگیز است و نباید به این اختلاف دامن زد. لیکن ما معتقدیم که:

اولاً: مخاطبان این نوشتار خواص جامعه، فرهیختگان، و اندیشمندان روشن ضمیر و حقیقت جوی اجتماع اند و خود مطلعند که، بحث از حقایق در فضای علمی، در صورتی که به دور از توهین و ناسزاگویی باشد، ایرادی ندارد. و لازم است برخی ابهامات در عصر حاضر روشن گردد.

ثانیاً: غدیر عامل وحدت اسلامی است، زیرا شخص پیامبر ﷺ این موضوع را در بزرگترین اجتماع مسلمانان بیان کرد و می توان یکی از دلایل تعیین جانشین را جلوگیری از تفرقه در بین مسلمانان دانست.

ثالثاً: حقیقت را نباید مکتوم کرد و لازم است تبیین شود.

در تحقیق پیش رو سعی شده است مباحث با ادله ی عقلی و نقلی اثبات گردد و جهت تأیید مطالب از کتب طراز اول اهل سنت استفاده شده است و این از خصوصیات بارز این پژوهش به شمار می رود. لیکن باید متذکر شد که رویگردانی از حقیقت مسأله ای امروزی نیست بلکه، این آفت در طول تاریخ و از ابتدای خلقت به بشر ضربه زده و نه تنها مانع پیشرفت انسان شده است بلکه آن را به عقب رانده است. همچنانکه قرآن در آیه ی یکصد و چهل و چهار آل عمران می فرماید: ﴿أَفَأَیْنِ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰی أَعْقَابِكُمْ﴾^۱

۱- اگر او (پیامبر اکرم ﷺ) بمیرد یا کشته شود از عقیده ی خود بر می گردید. (آل عمران/۱۴۴)

استدلالات مسأله ی غدیر آنقدر واضح است که بهانه ها را می ستاند ولی باز هم برخی نویسندگان ، سعی در مخدوش کردن حقیقتی دارند که اسناد آن از جایگاه محکمی برخوردارند. عنصر امانت و رهبری، محوری ترین رکن در تفکر شیعی است و شیعه معتقد است که بعد از پیامبر ﷺ ، جز اهل بیت (علیهم السلام) کسی لیاقت جانشینی ایشان را ندارند و البته این مطلبی است که پیامبر اکرم ﷺ به آن تصریح فرموده و تمسک به قرآن و اهل بیت را موجب سعادت انسان می داند. و لذا کنار گذاشتن علی ابن ابیطالب علیه السلام بعد از وفات پیامبر ﷺ که خود دست پرورده ی نبی خدا ﷺ بودند، ضربه ی جبران ناپذیری به پیکره ی جامعه وارد نموده است .

در این تحقیق علاوه بر تبیین مختصر از جایگاه اهل بیت (علیهم السلام)، به نقد و بررسی شبهات جدید وهابیت می پردازد و به آنها پاسخ می دهد.

ضمناً از خوانندگان این نوشتار تقاضا می کنیم، علاوه بر متذکر شدن کاستی ها ، عذر ما را درباره عیوب

این تحقیق بپذیرند.

بخش اول

فصل اول:

مقدمه تحقیق

فصل دوم:

تعریف لغوی و اصطلاحی شبیهه

فصل سوم:

اهمیت بحث از غدیر نزد شیعه

فصل چهارم:

بررسی دیدگاه بزرگان اهل سنت درباره ی غدیر خم

فصل اول

مقدمه ی تحقیق

۱-۱-۱- بیان مسأله

۱-۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق

۱-۱-۲-۱- اهداف تحقیق

۱-۱-۲-۱-۱- اهداف اصلی

۱-۱-۲-۱-۲- اهداف فرعی

۱-۱-۳- پیشینه ی تحقیق

۱-۱-۴- سوالات تحقیق

۱-۱-۴-۱- سؤال اصلی تحقیق

۱-۱-۴-۲- سوالات فرعی تحقیق

۱-۱-۵- روش تحقیق

۱-۱-۶- محدودیت ها

۱-۱-۷- تعریف مصطلحات

مقدمه ی تحقیق

۱-۱-۱- بیان مساله

در این تحقیق به لطف پروردگار و عنایت اهل البیت (علیهم السلام) سعی می شود بعد از معرفی واژه ی «شبهه»، اهمیت بحث از غدیر نزد شیعه و همچنین دیدگاه مفسران و مورخان اهل سنت را مورد بررسی قرار داده و بخش بعدی که در واقع قسمت اصلی این تحقیق می باشد شامل چهار مرحله است:

- در فصل اول شأن نزول حدیث غدیر

- در فصل دوم جایگاه حضرت علی علیه السلام در یمن

و در بخش های بعدی بررسی فهم صحابه از حدیث غدیر و اجماع یا عدم اجماع بر بیعت حضرت علی علیه السلام را مورد واری قرار داده و سعی بر آن شده که با بررسی کتب جدید وهابیت به نقد نظریات آنها پرداخته شود.

۱-۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق

بحث از غدیر و ولایت امام علی علیه السلام نزد شیعه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است چرا که این مسأله به اعتقاد ما شیعیان منحصر به یک برهه تاریخی و یا عده خاصی نیست و این واقعه مسأله ای نیست که بتوان آن را نادیده گرفت چرا که جریان غدیر دارای دو رویکرد است:

۱- رویکرد تاریخی ۲- رویکرد علمی و اعتقادی.

شاید به نظر برسد بحث از جانشینی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، از حیث تاریخی، در این زمان ثمره ای نداشته باشد اما از حیث علمی و اعتقادی بسیار مهم به نظر می رسد. به این بیان که پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، مرجع مسلمانان در معارف دینی و مسائل اعتقادی و تفسیر قرآن و احکام مستحدثه چه کسی می باشد؟.

۱-۱-۲-۱- اهداف تحقیق:

۱-۱-۲-۱-۱- هدف اصلی

پاسخ به شبهات جدید وهابیت بر غدیر

در این پژوهش سعی می شود با استفاده از منابع معتبر اهل سنت و ارائه ی مستندات تاریخی به نقد و بررسی شبهات جدید وهابیت پرداخته و علاوه بر نقد سخنان برخی صاحب نظران همچون ایجی و ابن تیمیة به نقد و بررسی سخنان کسانی همچون بن باز و عثیمین و نور علی پرداخته شود.

۱-۱-۲-۱-۲- اهداف فرعی

۱ - بررسی دیدگاه مفسران و مورخان اهل سنت بر غدیر

۲ - آشنایی بیش از پیش با ولایت حقه ی اهل البیت (علیهم السلام)

۱-۱-۳- پیشینه ی تحقیق:

درباره ی واقعه ی غدیر و اثبات ولایت امیر المومنین علیه السلام کتابهایی همچون الغدیر، المراجعات، عباقات الانوار و نوشته شده است.

اما این کتاب ها صرفا به بحث سندی و دلالی حدیث غدیر پرداختند و کتابی که در خصوص شبهه های جدید پیرامون این موضوع، با این خصوصیات، تدوین نشده است.

لذا در این تحقیق سعی می شود نظریات افرادی همچون عثیمین و ابن باز را مورد نقد و بررسی قرار داده و شبهات جدیدی که وارد شده است را با دلایل تاریخی پاسخ دهیم.

۱-۱-۴- سوالات تحقیق

۱-۱-۴-۱- سوال اصلی تحقیق:

مهمترین اشکالات جدید وهابیون پیرامون حدیث غدیر و پاسخ آنها چیست؟

۱-۱-۴-۲- سوالات فرعی تحقیق:

۱- دیدگاه مفسران و مورخان اهل سنت پیرامون غدیر چیست؟

۲- شأن نزول آیات تبلیغ و اکمال دین چیست؟

۳- جایگاه امام علی علیه السلام در یمن چگونه بوده است؟

۴- فهم صحابه از حدیث غدیر چه بوده است؟

۵- آیا بر بیعت امام علی علیه السلام اجماع شده است یا خیر؟

۶- پاسخ شبهات جدید وهابیت چیست؟

۱-۱-۵- روش تحقیق:

از آنجا که هدف اصلی تحقیق نقد و بررسی شبهات جدید وهابیت است و غالباً این شبهات در کتاب های آنها ذکر شده است، لذا این تحقیق از نوع کتابخانه ای است.

۱-۱-۶- محدودیت های تحقیق:

چون درباره ی غدیر به دلیل اهمیت موضوع در تاریخ مباحث بسیار زیادی مطرح شده است در بخش اول با محدودیت های خاصی روبرو نبوده و در بخش دوم به دلیل جدید بودن موضوع و عدم دسترسی به بعضی کتاب هایی که غالباً چاپ عربستان است، با مشکلاتی روبرو بودیم.

۱-۱-۷- تعریف مصطلحات:

- ۱- شبیهه: در فارسی شبیهه را به شک و تردید معنا کرده اند.^۱
- ۲- وهابیت: فرقه ای انحرافی و افراطی است که در سرزمین حجاز ظهور کرد و مؤسس آن محمد بن عبدالوهاب بوده است.
- ۳- غدیر خم: جایی بین مکه و مدینه که در آن جا رسول خدا ﷺ خطبه خواندند.^۲ غدیر خم به علت وجود مقداری آب و چندین درخت کهن سال محل توقف و استراحت کاروان ها واقع بوده است.^۳

۱- انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، ذیل لغت شبیهه، ص ۴۴۷، بی جا، بی نا، تهران، ۱۳۸۱. ش .
۲- طریحی، فخرالدین رازی، مجمع البحرین، ج ۶، ص ۵۹، چاپ سوم، انتشارات مرتضوی، تهران، ۱۳۷۵. ش .
۳- دائرة المعارف تشیع، ج ۱۲، ص ۳۱، بی جا، نشر سعید محبی، تهران، ۱۳۸۶. ش .